

Bruxelles, 4.6.2020
COM(2020) 549 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2020) 549 final of 20.5.2020.
Concerns all linguistic versions except English, French, German and Latvian.
Modification of the document's marking on the cover page.
The text shall read as follows:

RAPORT AL COMISIEI

Letonia

**Raport elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din Tratatul privind
funcționarea Uniunii Europene**

RAPORT AL COMISIEI

Letonia

Raport elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

1. INTRODUCERE

La 20 martie 2020, Comisia a adoptat o comunicare privind activarea clauzei derogatorii generale din Pactul de stabilitate și de creștere. Clauza, astfel cum se menționează la articolul 5 alineatul (1), articolul 6 alineatul (3), articolul 9 alineatul (1) și articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97, precum și la articolul 3 alineatul (5) și articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, facilitează coordonarea politicilor bugetare în perioade de declin sever al economiei. În comunicarea sa, Comisia a împărtășit Consiliului opinia ei potrivit căreia, date fiind estimările care indică existența unui declin economic sever determinat de epidemia de COVID-19, condițiile actuale permit activarea clauzei. La 23 martie 2020, miniștrii de finanțe ai statelor membre au fost de acord cu evaluarea efectuată de Comisie. Activarea clauzei derogatorii generale permite o abatere temporară de la traiectoria de ajustare către îndeplinirea obiectivului bugetar pe termen mediu, cu condiția ca acest fapt să nu periclitizeze sustenabilitatea fiscală pe termen mediu. În ceea ce privește componenta corectivă, Consiliul poate decide, de asemenea, pe baza unei recomandări a Comisiei, să adopte o traiectorie fiscală revizuită. Clauza derogatorie generală nu suspendă procedurile Pactului de stabilitate și de creștere. Ea permite statelor membre să se abată de la cerințele bugetare care s-ar aplica în mod normal, permițând în același timp Comisiei și Consiliului să ia măsurile necesare de coordonare a politicilor în cadrul pactului.

Datele notificate de către autoritățile letone la 31 martie 2020 și validate ulterior de Eurostat¹ arată că deficitul public al Letoniei a fost, în 2019, de 0,2 % din PIB, în timp ce datoria publică era de 36,9 % din PIB. Conform Programului de stabilitate pentru 2020, Letonia plănuiește un deficit de 9,4 % din PIB în 2020, în timp ce datoria este planificată să atingă valoarea de 51,7 % din PIB.

Deficitul planificat pentru 2020 atestă, în manieră *prima facie*, existența unui deficit excesiv, astfel cum este definit în Pactul de stabilitate și de creștere.

În acest context, Comisia a pregătit prezentul raport, în care se analizează respectarea de către Letonia a criteriilor referitoare la deficit și la datorie prevăzute în tratat. Criteriul referitor la datorie poate fi considerat îndeplinit, întrucât ponderea datoriei este sub valoarea de referință de 60 % din PIB, prevăzută în tratat. Raportul ia în considerare toți factorii relevanți și ține seama în mod corespunzător de șocul economic major determinat de pandemia de COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

Tabel 1. Deficitul public și datoria publică (% din PIB)

		2016	2017	2018	2019	2020 COM	2021 COM
Criteriul referitor la deficit	Soldul bugetului public	0,2	- 0,8	- 0,8	- 0,2	- 7,3	- 4,5
Criteriul referitor la datorie	Datoria publică brută	40,9	39,3	37,2	36,9	43,1	43,7

Sursă: Eurostat, previziunile Comisiei din primăvara anului 2020

2. CRITERIUL REFERITOR LA DEFICIT

Conform Programului de stabilitate pentru 2020, deficitul public al Letoniei este planificat să ajungă, în 2020, la valoarea de 9,4 % din PIB, depășind cu mult valoarea de referință de 3 % din PIB, prevăzută în tratat.

Depășirea planificată pentru 2020 a valorii de referință este excepțională, deoarece rezultă dintr-un declin economic sever. Luând în considerare impactul pandemiei de COVID-19, previziunile Comisiei din primăvara anului 2020 estimează o contracție a PIB-ului real în 2020 cu 7,0 %.

Depășirea planificată a valorii de referință prevăzută în tratat nu este temporară, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020, care estimează că deficitul va rămâne la o valoare de peste 3 % din PIB în 2021.

Pe scurt, deficitul planificat pentru 2020 depășește cu mult valoarea de referință de 3 % din PIB, prevăzută în tratat. Depășirea planificată este considerată a fi excepțională, dar netemporară, astfel cum este definită în tratat și în Pactul de stabilitate și de creștere. Astfel, analiza sugerează că, la o primă analiză, criteriul referitor la deficit, astfel cum este definit în tratat și în Regulamentul (CE) nr. 1467/97, nu este îndeplinit.

3. FACTORI RELEVANȚI

Articolul 126 alineatul (3) din tratat prevede că, în cazul în care un stat membru nu îndeplinește cerințele aferente unuia sau ambelor criterii, Comisia trebuie să întocmească un raport. Raportul „examinează, de asemenea, dacă deficitul public depășește cheltuielile publice de investiții și ține seama de toți ceilalți factori relevanți, inclusiv de poziția economică și bugetară pe termen mediu a statului membru.”

Respectivii factori sunt clarificați suplimentar la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, care prevede, de asemenea, că trebuie să fie luați în considerare în mod corespunzător „orice alți factori care, în opinia statului membru în cauză, sunt relevanți pentru evaluarea globală a respectării criteriilor privind deficitul și datoria și pe care statul membru i-a prezentat Consiliului și Comisiei”.

În situația actuală, un factor suplimentar esențial care trebuie luat în considerare în ceea ce privește anul 2020 este impactul economic al pandemiei de COVID-19, care are un impact foarte important asupra situației bugetare și care determină o perspectivă foarte nesigură. Pandemia a determinat, de asemenea, activarea clauzei derogatorii generale.

3.1. Pandemia de COVID-19

Pandemia de COVID-19 a determinat un șoc economic major care are un impact negativ semnificativ în întreaga Uniune Europeană. Consecințele asupra creșterii PIB-ului vor depinde atât de durata pandemiei, cât și de măsurile luate la nivel național, european și pe plan mondial pentru a-i încetini extinderea, pentru a proteja capacitățile de producție și pentru a sprijini cererea agregată. Diverse țări au adoptat deja sau sunt pe cale să adopte măsuri bugetare pentru a crește capacitatea sistemelor de sănătate și pentru a oferi ajutor persoanelor și sectoarelor deosebit de afectate. În plus, au fost adoptate măsuri semnificative de susținere a lichidității, precum și alte garanții. Sub rezerva unor informații mai detaliate, autoritățile statistice competente urmează să examineze dacă măsurile respective au sau nu un impact imediat asupra soldului bugetului public. Împreună cu scăderea activității economice, respectivele măsuri vor contribui la creșterea substanțială a deficitului public și a situației datoriilor.

3.2 Situația economică pe termen mediu

PIB-ul real al Letoniei a crescut cu 2,2 % în 2019, fiind determinat de un consum privat consistent, în condițiile unei încetiniri a investițiilor și a creșterii exporturilor. În 2020, PIB-ul real este estimat să scadă cu 7 %, fiind afectat de epidemia de COVID-19 și de măsurile subsecvente de limitare a extinderii ei, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020. Se estimează că investițiile și exporturile vor avea de suferit cel mai mult în contextul închiderii frontierelor și al scăderii cererii externe, în timp ce consumul este estimat a fi mai important decât în alte state membre. Scăderea accentuată a PIB-ului este un factor atenuant în evaluarea respectării de către Letonia în 2020 a criteriului referitor la deficit.

Previziunile macroeconomice sunt foarte incerte, deoarece impactul pandemiei de COVID-19 va depinde de durata și de severitatea măsurilor restrictive. Pandemia ar putea deveni mai severă și ar putea dura mai mult decât s-a presupus, impunându-se măsuri de limitare a extinderii ei mai stricte și cu durată mai lungă. Nu există restricții de partea ofertei în ceea ce privește sectoarele producției și construcțiilor. În consecință, aceste sectoare s-ar putea dovedi mai rezistente decât s-a presupus, dacă cererea și-ar reveni. Cu toate acestea, este posibil ca traiectoria de redresare a Uniunii să nu fie la fel de solidă precum cea estimată și, prin urmare, ar putea conduce la un proces de redresare mai lung în Letonia.

3.3 Situația bugetară pe termen mediu

În 2019, pe baza datelor privind bugetul și a previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020, se estimează că deficitul structural al Letoniei de 1,7 % din PIB este aproape de obiectivul bugetar pe termen mediu de - 1,0 % din PIB, luând în considerare marja de ajustare legată de reforma sistemului de sănătate, în valoare de 0,5 % din PIB, care indică respectarea cerințelor Pactului de stabilitate și de creștere.

Programul de stabilitate prevede că deficitul public se va deteriora, ajungând la 9,4 % în 2020. Se estimează că declinul economic va reduce veniturile publice fiscale și nefiscale cu aproximativ 5 % din PIB. Se estimează că creșterile ratei șomajului și ale cererilor de concedii medicale și de prestații de asistență socială vor costa aproximativ 1 % din PIB. În plus, se estimează că măsurile de sprijin pentru întreprinderi și gospodăriile vor crește deficitul public în 2020 cu 3 % din PIB. Măsurile de răspuns la criză includ opțiuni de amânare a plății impozitelor până la trei ani, sprijin pentru veniturile lucrătorilor aflați în șomaj tehnic și

pentru șomeri, precum și măsuri de sprijin sub formă de lichidități și de sprijin sectorial. Majoritatea măsurilor de stimulare sunt planificate să se încheie în 2021.

Conform previziunilor din primăvară ale Comisiei, se estimează că deficitul public va atinge 7,3 % din PIB în 2020. Aceasta presupune un efect al măsurilor de stimulare asemănător celui din Programul de stabilitate, dar scăderea ocupării forței de muncă este estimată ca fiind mai mică, la fel cum despre stabilizatorii automați ai cheltuielilor se presupune că vor fi mai mici în 2020. Diferențele în ceea ce privește previziunile macroeconomice și fiscale demonstrează gradul înalt de incertitudine care planează asupra lor.

3.4 Alți factori invocați de statul membru

La 15 mai 2020, autoritățile letone au transmis o scrisoare în care sunt menționați factori relevanți, în conformitate cu articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97. Analiza prezentată în secțiunile anterioare cuprinde deja în mare măsură factorii esențiali menționați de autorități. În particular, depășirea deficitului public peste valoarea de referință din tratat este cauzată exclusiv de impactul crizei cauzate de pandemia de COVID-19.

4. CONCLUZII

Conform Programului de stabilitate, deficitul public al Letoniei este planificat să crească în 2020 la valoarea de 9,4 % din PIB, depășind cu mult valoarea de referință de 3 % din PIB, prevăzută în tratat. Depășirea planificată a valorii de referință este considerată excepțională, dar netemporară.

În conformitate cu tratatul și cu Pactul de stabilitate și de creștere, prezentul raport a examinat, de asemenea, factorii relevanți.

În ansamblu, având în vedere că deficitul planificat este cu mult peste 3 % din PIB, că depășirea nu este temporară și ținând seama de toți factorii relevanți, analiza sugerează că criteriul referitor la deficit, astfel cum este definit în tratat și în Regulamentul (CE) nr. 1467/1997, nu este îndeplinit.